

โครงการยววิจัยเศรษฐกิจชุมชนฉบับสมบูรณ์ ปี 2553

โครงการ นครกรงหัวจุกกับวิถีชีวิตและ เศรษฐกิจชุมชน

อาจารย์ที่ปรึกษา นางสาวบุเรียม พรหมปลัด

โรงเรียนกงหราพิชากร

คณะผู้วิจัย

นายอะซัน เหลี่ยมปาน

นางสาวปิยภัทร หมาดเส้น

นางสาวฟาริดา บิลหมัด

สิงหาคม 2553

สนับสนุนโดย สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชุดโครงการวิจัย “การวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง”

ชื่อเรื่อง	นกกongหัวจุกกับวิถีชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน
ชื่อผู้ทำโครงการงาน	1. นายสะชน เหลี่ยมปาน 2. นางสาวปิยภัทร หมาดเสน 3. นางสาวฟาริดา บิลหมัด
ชื่อที่ปรึกษาโครงการงาน	นางสาวบุเรียม พรหมปลัด โรงเรียนกงหราพิชากร
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับนกกongหัวจุก 2) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนกกongหัวจุกที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชน และ3) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการผสมพันธุ์ของนกกongหัวจุกโดยมุ่งศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงนกกongหัวจุก ทั้งทางด้านวิถีชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชน

กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรที่เลี้ยงนกกongหัวจุก และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับนกกongหัวจุกในหมู่ที่ 3,5 และ6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ใช้ศึกษาถึงการเลี้ยงนกกongหัวจุกที่มีผลต่อวิถีชีวิตและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนในหัวข้อที่มุ่งศึกษาวิจัย คือ มีการเพาะพันธุ์นกกongหัวจุก มีการทำรอกนกหรือการเลี้ยงหนอนนกในซุน และผลกระทบต่อชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ จะใช้วิธีการรวบรวมผลของการศึกษาข้อมูลของทั้ง 2 ด้าน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปในประเด็นที่ต้องการ โดยวิธีพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. การเลี้ยงนกกongหัวจุกเป็นกิจกรรมยามว่างหลังจากการทำอาชีพหลัก เพราะคนในชุมชนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม (สวนยางพารา) ส่วนการเลี้ยงนกนั้นเป็นอาชีพเสริมที่ยัง

สร้างรายได้ให้คนในชุมชน และการเลี้ยงนกกกรงหัวจุกบุคคลที่เลี้ยงส่วนจะเลี้ยงด้วยความชอบและด้วยใจรัก และชอบในเสน่ห์ของนกกกรงหัวจุก จึงไม่ส่งผลกระทบต่ออาชีพหลักของคนในชุมชน

2.การเลี้ยงนกกกรงหัวจุก ส่งเสริมเศรษฐกิจในด้านอาชีพ กล่าวได้คือสามารถทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือไปจากอาชีพหลัก (ยางพารา) การทำกรงนก การขายหนอนนก การเพาะพันธุ์หนอนนก การผสมพันธุ์นกขาย และพืชผลด้านเกษตร มีการเพาะปลูกกล้วย มะละกอ เพิ่มมากขึ้น ทำให้พืชผลทางการเกษตรมีราคาดีขึ้นจากราคาปกติ

3.นกกกรงหัวจุกเป็นเศรษฐกิจของชุมชนอีกอย่างหนึ่ง ที่สามารถสร้างรายได้สร้างอาชีพให้คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น นกกกรงหัวจุก ทำให้คนในชุมชนได้กระชับความสัมพันธ์ และเป็นการแลกเปลี่ยนประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละถิ่น เป็นการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อว่าถ้าเศรษฐกิจในชุมชนดี ก็จะมีผลทำให้เศรษฐกิจในสังคมดียิ่งขึ้นเช่นกัน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการทำโครงการเรื่อง นกกรงหัวจุกกับวิถีชีวิตและ เศรษฐกิจชุมชน สำเร็จลงได้ด้วยความพยายามของผู้ทำโครงการและด้วยความกรุณาช่วยเหลือการให้คำปรึกษาและการให้ความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

คณะผู้จัดทำโครงการขอขอบคุณสำนักงานประสานงานชุดโครงการ“การวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง” ในโครงการยูววิจัยเศรษฐกิจชุมชน สกว. ที่ให้การสนับสนุนการทำโครงการครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา โดยการให้งบประมาณสนับสนุนโครงการวิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมยศ ท่งห้วย ที่กรุณาแก้ไขเอกสารและให้คำแนะนำมาแต่ต้น

ขอขอบคุณนายศุภชัย ชนะสงครามผู้อำนวยการโรงเรียนงหราพิชากร เขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทำโครงการโดยการแนะนำวิธีการวางแผนการทำงานและคอยสอบถามความคืบหน้าระหว่างปฏิบัติงาน

ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนงหราพิชากร ที่ให้ความสนใจ และคอยติดตามผลการทำโครงการอยู่เป็นประจำ และที่สำคัญที่สุด ขอขอบคุณ ครูบุญเรียม พรหมปลัด อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ที่กรุณาชี้แนะแนวทาง จัดเตรียมอุปกรณ์ให้คำปรึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานตลอดเวลา

นอกจากนี้ คณะผู้ทำโครงการ ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือให้กำลังใจสืบถามความก้าวหน้า อันเกื้อหนุนส่งเสริมให้การทำโครงการสำเร็จลงได้ด้วยดี ไว้ ณ ที่นี้

คณะผู้ศึกษา

สิงหาคม 2553

สารบัญ

ชื่อเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
- หลักการและเหตุผล(ที่มาและความสำคัญ)	1
- วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
- ขอบเขตการศึกษา	2
- ประโยชน์ที่ได้รับ	2
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	18
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
- ผลจากการศึกษาจากเอกสาร	20
- ผลการศึกษาวิจัยนกรรงหัวจุกด้านเศรษฐกิจชุมชน	22
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายและข้อเสนอแนะ	
- สรุปและอภิปรายผลการศึกษาวิจัย	27
- ปัญหาและอุปสรรค	28
- ข้อเสนอแนะ	28
บรรณานุกรม	29

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล (ที่มาและความสำคัญของปัญหา)

ภาคใต้ของประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์ต่างๆ ที่มักพบเห็นได้โดยทั่วไป โดยเฉพาะนกปรอดหัวโขนเป็นนกในวงศ์นกปรอด (Pycnonotidae) ซึ่งนกในวงศ์นี้พบอาศัยอยู่ตั้งแต่ละแวกบ้าน จนถึงบนยอดคอกสูงและตามป่าที่ราบต่ำ มีอยู่ด้วยกัน 36 ชนิด แต่ทั่วโลกมีประมาณ 109 ชนิด โดยนกปรอดหัวโขนจัดอยู่ในสกุล Pycnonotus ซึ่งเป็นสกุลของนกปรอดสวนเพราะนกในสกุลนี้หลายชนิดมักพบอาศัยใกล้ชุมชน หรือตามพื้นที่เกษตรกรรมนกปรอดหัวโขน มีชื่อเรียกหลายชื่อ แต่คนไม่ค่อยคุ้นหูนัก โดยจะมีการเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามภาค อย่างภาคใต้เรียกว่า นกกรงหัวจุก ภาคเหนือเรียกว่านกปรืดเหลวหรือพิชหลิว ส่วนภาคกลางเรียกว่านกปรอดหัวจุกหรือปรอดหัวโขน นกกรงหัวจุกเป็นที่นิยมของคนภาคใต้มายาวนาน โดยได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย โดยจะมีการนำนกกรงหัวจุกมาแข่งขันประชันเสียงเพลงซึ่งดูที่ลีลาการร้องของ จำนวนเสียงในนกแต่ละตัวว่าใครจะเหนือกว่ากัน แต่ในสมัยก่อนของภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส กระบี่ นครศรีธรรมราช นิยมนำนกกรงหัวจุกมาชนกันหรือตีกันเหมือนกับการชนไก่ คือเอานกมาเทียบขนาดให้ใกล้เคียงกันแล้วจับใส่กรงกลางที่มีขนาดใหญ่แล้ว ปล่อยให้ชนทั้งสองตัวไล่จิกตีกันภายในกรงจนกว่าจะรู้แพ้รู้ชนะ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่านกปรอดหัวจุก มีนิสัยดุร้ายและชอบไล่จิกและตีกันตามธรรมชาติอยู่แล้ว

ชาวบ้านส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน นิยมการนำนกกรงหัวจุกมาเลี้ยงเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และยังเป็นการสร้างรายได้ เป็นอาชีพเสริมอีกด้านหนึ่ง โดยจะมีการนำนกกรงหัวจุกมาแข่งขันประชันเสียงเพลงซึ่งดูที่ลีลาการร้องของจำนวนเสียงในนกแต่ละตัวว่าใครจะเหนือกว่ากัน และทำให้คนที่ชนะการแข่งขันมีราคาสูง กลายเป็นสินค้าที่เป็นที่ต้องการของนักเล่นนก จึงกลายเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งที่เหมาะแก่เพาะพันธุ์ เพื่อสร้างรายได้อีกทางหนึ่งให้กับชุมชน แทบทุกครัวเรือนมีการเลี้ยงนกกรงหัวจุก โดยแต่ละครัวเรือนมีนกกรงหัวจุกเฉลี่ยแล้วอย่างน้อย 3 ตัว สืบเนื่องจากความนิยมเลี้ยงนกกรงหัวจุก ส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนในหลายๆ ด้าน โดยด้านการเกษตรราคาล้วนขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน การเปิดกิจการร้านค้าขายวัสดุอุปกรณ์การเลี้ยงนก การทำกรงนก การเลี้ยงหนอนนก เหล่านี้ล้วนสร้างงานและเพิ่มรายได้สร้างอาชีพเสริมให้กับชุมชน แม้แต่การจัดการประกวดและแข่งขันนกก็ทำให้มีรายได้เข้าสู่ชุมชน เพราะเหตุนี้ นกกรงหัวจุกทางภาคใต้จึงได้รับความนิยมในอดีตจนมาถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน จนเรียกได้ว่า วัฒนธรรมพื้นบ้านทางภาคใต้จะควบคู่ไปกับเศรษฐกิจของคนในชุมชน

ด้วยเหตุนี้ กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกงหราพิชากร จึงได้จัดทำโครงการ นกกรงหัวจุกกับวิถีชีวิตและเศรษฐกิจชุมชนขึ้น เพื่อสร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชน รู้จักการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มาทำให้เกิด

ประโยชน์สูงสุด และพัฒนาให้นกกรงหัวจุก เป็นสัตว์เศรษฐกิจ สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนในด้านอื่น ๆ อีกด้วย โดยการหาแนวทางทำให้เศรษฐกิจนกกรงหัวจุกในชุมชน เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง สามารถที่จะทำให้นักในชุมชนมีอาชีพและรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และเพื่อเป็นการฝึกและเรียนรู้กระบวนการวิจัยและการนำผลที่ได้ไปปรับปรุงใช้เพื่อพัฒนาชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับนกกรงหัวจุก
2. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนกกรงหัวจุกที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชน
3. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการผสมพันธุ์ของนกกรงหัวจุก

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การเลี้ยงนกกรงหัวจุกมีผลต่อวิถีชีวิตและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน

2. ขอบเขตด้านเวลา

เดือน 1 มีนาคม 2553 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2553

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

หมู่ที่ 3,5 และ 6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงวิถีชีวิตชุมชนของคนที่เลี้ยงนกกรงหัวจุกอย่างแท้จริง
2. ทราบถึงเศรษฐกิจทุก ๆ ด้านในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับนกกรงหัวจุก
3. สามารถหาแนวทางในการเพาะผสมพันธุ์นกกรงหัวจุกได้อย่างถูกต้องวิธี

บทที่ 2

บททวนเอกสาร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัตินกกรงหัวจุก

ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพืชและสัตว์ต่างๆ ที่มักพบเห็นได้ เช่น นก อย่างนกปรอดหัวโขน เป็นนกในวงศ์นกปรอด (Pycnonotidae) ซึ่งนกในวงศ์นี้พบอาศัยอยู่ตั้งแต่ละแวกบ้านจนไปถึงบนยอดดอยสูงและตามป่าที่ราบต่ำ มีอยู่ด้วยกัน 36 ชนิด แต่ทั่วโลกมีประมาณ 109 ชนิด โดยนกปรอดหัวโขนจัดอยู่ในสกุล Pycnonotus ซึ่งเป็นสกุลของนกปรอดสวนเพราะนกในสกุลนี้หลายชนิดมักพบอาศัยใกล้ชุมชน หรือตามพื้นที่เกษตรกรรม นกปรอดหัวโขนมีชื่อเรียกหลายชื่อ แต่คนไม่ค่อยคุ้นหูนัก โดยจะมีการเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามภาค อย่างภาคใต้เรียกว่านกกรงหัวจุก ภาคเหนือเรียกว่านกปรัดเลวหรือพิชหลิว ส่วนภาคกลางเรียกว่านกปรอดหัวจุกหรือปรอดหัวโขน นกกรงหัวจุกเป็นที่นิยมของคนภาคใต้มาช้านาน โดยได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย โดยจะมีการนำนกกรงหัวจุกมาแข่งขันประชันเสียงเพลงซึ่งดูที่ลีลาการร้องของ ลำนวนเสียงในนกแต่ละตัวว่าใครจะเหนือกว่ากัน แต่ในสมัยก่อนของภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส กระบี่ นครศรีธรรมราช นิยมนำนกกรงหัวจุกมาชนกันหรือตีกันเหมือนกับการชนไก่ คือเอานกมาเทียบขนาดให้ใกล้เคียงกันแล้วจับใส่กรงกลางที่มีขนาดใหญ่แล้วปล่อยให้นกทั้งสองตัวไล่จิกตีกันภายในกรงจนกว่าจะรู้แพ้รู้ชนะ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่านกปรอดหัวจุก มีนิสัยดุร้ายและชอบไล่จิกและตีกันตามธรรมชาติอยู่แล้ว

ตำนานนกกรงหัวจุก

นกกรง หัวจุกที่เราๆ ท่านๆ นำมาแข่งขันประชันเสียงกันนั้น มีตำนานเล่าสืบต่อกันมา และมีหนังสือบางเล่มได้เขียนเอาไว้ว่าชนชาติแรกที่น่านกปรอดหัวจุกมาเลี้ยง คือ ชาวจีน เมื่อประมาณ พ.ศ.2410 คนจีนได้นำนกปรอดหัวจุกมาเลี้ยงแทนนกโรบิน ที่คนจีนส่วนใหญ่ นิยมนำมาใส่กรงพาเดินตามถนนหรือนั่งร้านกาแฟ หรือไปหาเพื่อนๆ ที่รู้จักและเลี้ยงนกเหมือนกัน และเจ้านกโรบิน มักจะเป็นนกที่ตกใจง่ายและตื่นคน บางครั้งตัวใจมากจนถึงขั้นช็อคตายคากรง ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ชาวจีนหันมาเลี้ยงนกปรอดหัวจุกหรือนกหัวจุกกันอย่างแพร่หลาย ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

นกกรงหัวจุกเป็นที่นิยมของคนภาคใต้มายาวนาน โดยได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเพื่อนบ้านอย่าง อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย โดยจะมีการนำนกกรงหัวจุกมาแข่งขันประชันเสียงเพลงซึ่งดูที่ลีลาการร้อง ของสำนวนเสียงในนกแต่ละตัวว่าใครจะเหนือกว่ากัน แต่ในสมัยก่อนของภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส กระบี่ นครศรีธรรมราช นิยมนำนกกรงหัวจุกมาชนกันหรือตีกันเหมือนกับการชนไก่ คือเอานกมาเทียบขนาดให้ใกล้เคียงกันแล้วจับใส่กรงกลางที่มีขนาดใหญ่แล้วปล่อยให้ทั้งนกทั้งสองตัวไล่ จิกตีกันภายในกรงจนกว่าจะรู้แพ้รู้ชนะ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่านกปรอดหัวจุก มีนิสัยดุร้ายและชอบไล่ จิกและตีกันตามธรรมชาติอยู่แล้ว

รู้จักกับนกกรงหัวจุก

นกกรงหัวจุกมีถิ่นอาศัยอยู่ในแถบประเทศที่มีอากาศร้อนชื้น จะกระจายพันธุ์อยู่ทางตอนใต้ของ ทวีปเอเชีย โดยพบได้ตั้งแต่ประเทศอินเดีย บังกลาเทศ พม่า ไทย และอินโดจีน และเนื่องด้วยนกชนิดนี้เป็น นกที่มีสีสันสวยงามและเสียงไพเราะ จึงมีผู้นำไปเลี้ยงในเคหสถานบ้านช่อง อีกทั้งยังเป็นนกที่มีการคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 17 ให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้

ถิ่นอาศัยของนกชนิดนี้ในประเทศไทยจะพบอาศัยอยู่ตามชายป่า ทุ่งหญ้า พื้นที่เกษตรกรรม และ ตามแหล่งชุมชน ในชนบท โดยเฉพาะทางภาคเหนือและภาคอีสานตอนบน

นกปรอดหัวโขนเป็นนกในวงศ์นกปรอด (Pycnonotidae) ซึ่งนกในวงศ์นี้พบอาศัยอยู่ตั้งแต่ละแวก บ้านจนไปถึงบนยอดดอยสูงและตามป่าที่ราบต่ำ มีอยู่ด้วยกัน 36 ชนิด แต่ทั่วโลกมีประมาณ 109 ชนิด โดย นกปรอดหัวโขนจัดอยู่ในสกุล Pycnonotus ซึ่งเป็นสกุลของนกปรอดสาวเพราะนกในสกุลนี้หลายชนิดมักพบ อาศัยใกล้ชุมชน หรือตามพื้นที่เกษตรกรรมนกปรอดหัวโขนมีชื่อเรียกหลายชื่อ แต่คนไม่ค่อยคุ้นหูนัก โดย จะมีการเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามภาค อย่างภาคใต้เรียกว่านกกรงหัวจุก ภาคเหนือเรียกว่านกปรัดเหลว หรือพิชหลิว ส่วนภาคกลางเรียกว่านกปรอดหัวจุกหรือปรอดหัวโขน

ลักษณะทั่วไปของนกกรงหัวจุก

แก้มและคอจนถึงหน้าอกจะมีสีขาวและมีสีแดงเป็นเส้นอยู่ข้างหูลงมาถึงหน้าอกเหมือนเป็นเส้น แบ่งขนสีขาวกับสีดำที่มีอยู่ทั่วทั้งตัวขนส่วนหัวจะรวมกัน เป็นเหมือนหนวดตั้งอยู่บนหัวสูงขึ้นไปเหมือน หัวโขนใต้ท้องมีขนสีขาว

วิธีการดูเพศของนกกรงหัวจุก

นกกรงหัวจุกตัวผู้

- จุกที่หัว - ขนจุกบนหัวใหญ่จุกที่อยู่บนหัวมีโคนจุกใหญ่แล้วเริ่มเล็กเรียวขึ้นไปปลายจุกแหลมและปลายจุกจะชี้ไปทางหัวของนก
- หัว - มีหัวและใบหน้าใหญ่
- ปาก - มีสีดำเป็นมันและปลายปากงอเล็กน้อย
- ตา - ดวงตากลมและใส สีดำ
- ขนแดงใต้ตา - เป็นสีแดงฟูเป็นกระจุกใต้ตา
- ขนแก้ม - เป็นกระจุกสีขาวฟูใหญ่กว่าขนแดงใต้ตา
- คอ - ขนาดของคอตัวผู้ใหญ่กว่าตัวเมียทำให้ร้องเสียงดี และร้องได้นานกว่าตัวเมีย จึงสามารถร้องเป็นเพลงได้หลายคำ
- ขนคอด้านบน - จะเป็นขนสีดำเรียบ
- ขนคอด้านล่าง - เป็นขนสีขาวสะอาดและขนฟูเป็นปุยเหมือนลำลีนูนออกมา
- สร้อยคอ - จะมีสีดำเป็นแถบจากคอพาดลงมาที่หน้าอก ที่ปลายสร้อยคอมองดูแล้วจะมีลักษณะออกแหลมแต่ไม่ค่อยเด่นชัดนัก
- อก - มีอกใหญ่ขนหน้าอกมีมากกว่าตัวเมียโดยใช้ปากเป่าอกดูขนหน้าอก
- ขนที่หัวปีก - มีขนที่หัวปีกสีน้ำตาลดำ มีขนหางจำนวน 12 เส้น
- หาง - ขนหางมีสีน้ำตาลดำ มีขนหางจำนวน 12 เส้น
- เสียงร้อง - เสียงร้องจะใหญ่และดังกังวานร้องได้ 3-7 พยางค์

นกกรงหัวจุกตัวเมีย

- จุกที่หัว - ขนบนจุกจะเล็กกว่าตัวผู้จุกที่อยู่บนหัวมีโคนจุกเล็กกว่าตัวแล้ว เริ่มเรียวขึ้นไปปลายจุกแหลมแต่ปลายจุกจะชี้มาทางด้านหลัง
- หัว - มีหัวและใบหน้าเล็กกว่าตัวผู้
- ปาก - มีปากสีดำเป็นมันและปลายปากงอเล็กน้อย
- ตา - ดวงตากลมและใสสีดำ
- ขนแดงใต้ตา - เป็นขนสีแดงฟูเป็นกระจุกใต้ตา
- ขนแก้ม - เป็นกระจุกฟูใหญ่กว่าขนแดงใต้ตา
- คอ - ขนาดของคอเล็กกว่าตัวผู้ทำให้ร้องเสียงไม่ดี ร้องได้ไม่นาน จึงทำให้ร้องไม่เป็นเพลง
- ขนคอด้านบน - จะเป็นขนสีดำเรียบ
- ขนคอด้านล่าง - เป็นขนสีขาวสะอาดและขนฟูเป็นปุยเหมือนลำลีนูนออกมา

- สร้อยคอ - จะมีสีดำเป็นแถบจากคอพาดลงมาที่หน้าอก ที่ปลายสร้อยคอมองดูแล้วจะมีลักษณะไม่แหลม
- ออก - มือเล็กกว่าตัวผู้ และขนหน้าอกจะมีน้อยกว่าตัวผู้ โดยใช้ปากเป่าดูขนหน้าอก หนึ่งท่อนของตัวเมียจะเนียนละเอียดเกลี้ยงกว่าตัวผู้
- ขนที่หัวปีก - ขนที่หัวปีกไม่มีสีแดงทั้ง 2 ข้าง
- หาง - ขนหางมีสีน้ำตาลดำ มีขนหางจำนวน 9-10 เส้น
- เสียงร้อง - ขนหางมีสีน้ำตาลดำ มีขนหางจำนวน 9-10 เส้น

วิธีการดูแลนกกรงหัวจุก

อาหาร

ในตอนเช้า เปิดฝาคูมกรงนกออก แล้วเปลี่ยนอาหารให้นกกินใหม่ โดยการผ่ากล้วยน้ำว้าสุก มะละกอสุก มะเขือเทศสุก ลูกตำลึงสุก แดงกวา บวบ ออกเป็นครึ่งลูก หรือทำเป็นชิ้น ๆ ถ้าเป็นลูกตำลึงลูกก็ให้ทั้งลูกเลย การให้อาหารควรจะสลับกันไปวันละ 2 ชนิด เพื่อถนอมไม่ให้นกเบื่ออาหาร สำหรับอาหารเม็ดก็ใส่ไว้ในถ้วยอาหาร อาจจะไม่ต้องให้ทุกวัน

การให้อาหาร

ควรให้เป็นเวลา อย่าให้พร่ำเพรื่อหรือหลายอย่างพร้อมกัน เพราะถ้านกกินอิ่มมากเกินไปจะทำให้ท้องเสีย ซึ่งจะเกิดโทษได้ ควรให้นกกินอาหารหลายชนิดจนเกิดความเคยชิน เพราะถ้าไม่มีกล้วย เราจะเอาถั่วลิสงหรือแม้แต่ไข่ต้มคลุกข้าว นกก็จะสามารถกินได้ ผลไม้ที่มีรสเปรี้ยวควรให้กินพอประมาณ เพราะถ้าให้กินพร่ำเพรื่อจะทำให้นกท้องเสียได้

ตารางการให้อาหาร ของนกกรงหัวจุก หมุนเวียนทุกวัน

จันทร์ /กล้วยน้ำว้า (จะให้คุณค่าทางอาหารเช่นวิตามินต่างๆ)

อังคาร /มะละกอ (ช่วยในการขับถ่ายดี)

พุธ /ส้มเขียวหวาน (ช่วยทำให้แก้หวัด+เสียงจะสดใส)

พฤหัสบดี /แตงกวา (ต้องล้างให้สะอาดด้วยนะครับ)

ศุกร์ /บวบ (สำคัญมากเพราะมีเส้นใยช่วยในการขับถ่ายของเสียจากตัวนก)

ลั่นทมและเกลือแร่

ควรจัดหาลั่นทมหรือก้อนเกลือแร่ให้แก่นก โดยแขวนหรือวางไว้ในภาชนะก็ได้

Spray Millet

เป็นอาหารที่ดีสำหรับนกทุกพันธุ์รวมถึงนกป่าด้วย ในธรรมชาตินกจะเกาะแทะกินสเปรย์

มิลเล็ท เมื่อเราใช้เลี้ยงนกจึงควรแขวนสเปรย์มิลเล็ทไว้กับกรง เพื่อกระตุ้นให้นกกิน สเปรย์มิลเล็ทยังสามารถใช้ฝึกนกให้เชื่อได้อีกด้วย โดยการถือสเปรย์มิลเล็ทไว้ในมือให้นกกินทุกวัน ในตอนแรกเราไม่ควรเข้าไปใกล้มากนัก

วิตามินและแร่ธาตุ

การเสริมด้วยวิตามินและแร่ธาตุไม่ค่อยจำเป็นเท่าใดนัก ในกรณีที่คุณเลี้ยงด้วยอาหารเม็ดหรืออาหารผสม ถ้าหากต้องการจะเสริมควรปรึกษาสัตวแพทย์ การเสริมควรเสริมในอาหารชนิดอ่อน ไม่ควรเสริมลงไปบนน้ำกิน เพราะเชื้อแบคทีเรียเจริญเติบโตได้ดีในน้ำ อาจเป็นอันตรายต่อตัวนกได้ แต่ถ้าจะใช้วิธีใส่วิตามินลงไปบนน้ำ ก็ควรเปลี่ยนน้ำให้นกทุกวัน เพื่อป้องกันการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรีย นกที่ชอบนอนบนตัวเองแสดงว่านกได้รับวิตามินไม่พอเพียง

น้ำ

น้ำเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนก นอกจากจะใช้ดื่มแล้วยังใช้อาบน้ำด้วย ดังนั้นจึงควรเปลี่ยนน้ำอยู่เสมอ เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อแบคทีเรีย

การให้น้ำ

น้ำสำหรับนกกรงหัวจุก ควรเป็นน้ำที่สะอาด เมื่อคุณเติมน้ำในถ้วยที่ให้นกกรงหัวจุกใกล้หมด ก็ต้องเติมน้ำให้ใหม่ เพราะนกกรงหัวจุกชอบร้องทั้งวัน ก็เหมือนคนที่พูดมากๆ ต้องหิวน้ำเป็นธรรมดา อย่าให้นกกรงหัวจุกขาดน้ำ ถ้านกขาดน้ำนกกรงหัวจุกจะมีลักษณะขนตั้งชัน และนกกรงหัวจุกก็จะตายได้ ปกตินกกรงหัวจุกจะขาดน้ำได้ประมาณ 2-3 วัน ดังนั้น ผู้เลี้ยงที่จะไปไหนหลายๆ วัน ต้องฝากให้คนอื่นช่วยดูแลให้

อาหารเสริม

คืออาหารที่ผลิตขึ้นโดยใช้โภชนาการจากการคำนวณ สูตรอาหารสัตว์ เป็นหลัก โดยเติมคุณค่าทางสารอาหารต่างๆ จนครบตามความต้องการของสัตว์นั้นๆ เมื่อนกกรงหัวจุก ถูกเลี้ยงอยู่ในพื้นที่จำกัด ทำให้แร่ธาตุบางอย่างที่นกต้องการขาดหายไป และในอาหารหลักมีปริมาณไม่เพียงพอ จำเป็นจะต้องให้นกกินอาหารเสริม ส่วนของแร่ธาตุได้แก่แคลเซียม, แมกนีเซียม, ฟอสฟอรัส, ซึ่งนกมีความต้องการอย่างมากเพื่อใช้ในการสร้างกระดูก, ขน, และโครงสร้างต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของร่างกาย จึงจำเป็นกันทั้ง 2 อย่าง ให้อาหารหลักและอาหารเสริม ควบคู่กันเพื่อความสมบูรณ์ของนกกรงหัวจุก

การเตรียมผลไม้ให้นก ผลไม้ที่จะให้นกกินจำเป็นที่จะต้องเป็นผลไม้ที่สะอาด ปลอดจากสารพิษ และเชื้อโรคต่างๆ โดยเฉพาะ เชื้อรา ทำไม่ต้องเป็นเชื้อราที่เพราะประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่ตั้งในเขตร้อนชื้น เหมาะอย่างยิ่งสำหรับการเจริญเติบโตของเชื้อรา เชื้อราเป็นสาเหตุของโรคภัยหลายชนิด ทั้งนกทั้งคนหากสัมผัสกับเชื้อราแล้วมีสิทธิ์เจ็บป่วยได้เช่นกัน ผลไม้ที่จะให้นกกินควรใช้วันต่อวัน อย่าเอาผลไม้ที่เก่าแล้ว หรือผ่าทิ้งไว้หลายวันจนเป็นจุดสีดำให้นกกิน บางทีก็เอามีดบาดราออกให้นกกิน เป็นวิธีที่ผิดและอันตรายมาก ไม่คุ้มค่าเลย กับนกดีๆ นอกจากนี้แล้วสิ่งที่อันตรายอย่างมาก ต่อนกกรงคือสารเคมีและ ยาฆ่าแมลง ที่เกษตรกรมักใช้กับพืชไร่ อย่างกล้วย, มะละกอ และส้ม การล้างด้วยน้ำเปล่าไม่เพียงพอ ควรผสมเกลือแกงลงไปใ้ในน้ำที่ล้างสัก 1 ช้อน หรือจะให้ดีก็ล้างด้วยด่างทับทิมแล้วตามด้วยน้ำสะอาดอีกครั้งทั้งสองแบบ

สังเกตดูขึ้นนก

ตอนเช้า เปิดกรงนกหัวจุก ให้สังเกตดูขึ้นนก หากขึ้นนเป็นแบบขี้จิ้งจก คือเป็นเม็ดสีขาวดำ แสดงว่านกเป็นปกติ แต่ถ้าขึ้นนเป็นขี้เหลว หรือขี้เป็นน้ำ ก็แสดงว่านกเป็นโรคต้องรีบรักษาทันที

น่านกรงหัวจุกไปตากแดด

ในตอนเช้าผู้ที่เลี้ยงนกกรงหัวจุกจะต้องรู้วิธีการขกกรงนกไปแขวน โดยมีวิธีการขกคือ มือหนึ่งจะต้องหิ้วที่ตะขอกกรงนก เมื่อไปถึงชายคาบ้าน หรือราวที่จะแขวนกรงนก หรือกิ่งไม้ หรือราวที่ฝึกซ้อม และราวที่จะแขวนนกประกวดแข่งขันแล้ว ก็ใช้มือข้างที่ถนัดจับที่มุมกรงมุมใดมุมหนึ่งที่เป็นเสากรง เพราะซี่ลูกกรงจะบอบบางไม่แข็งแรงและหักได้ จากนั้นก็ยกกรงนกขึ้นชู โดยดูที่ตะขอแขวนนกกว่าตรงกับที่แขวนหรือราวแล้วหรือยัง ถ้าตรงกบที่แขวนและราวแล้ว ก็ให้ปล่อยมือลง

ข้อควรระวัง อย่าแขวนนกที่มีอายุน้อยใกล้กับนกที่มีอายุมาก ซึ่งนกที่มีอายุมากจะข่มขู่กับนกที่มีอายุน้อยกว่า เพราะนกสามารถจะจำเสียงได้ และจะตื่นแล้วการที่จะน่านกไปแขวนไว้นี้ เพื่อให้มันได้กระโดดไปมาออกกำลังกาย และเพื่อให้มันกร้อง จนถึงตอนบ่าย จึงจะเก็บนกไว้ในที่ร่มต่อไป ถ้าเป็นลูกนกและนกหนุ่ม ค่อย ๆ เพิ่มเวลาแขวนตากแดดวันละ 1 ชั่วโมง เป็นวันละ 2 ชั่วโมง และตากแดดไว้นานขึ้นจนนกเคย

ชิน เพราะเวลานานกรงหัวจุกเข้าประกวดแข่งขันต้องใช้เวลา 5-6 ชั่วโมง กว่าจะประกวดเสร็จ เพราะนกต้องตากแดดตลอดเวลาการประกวด

เก็บนกไว้ในที่ร่ม

หลังจากให้นกตากแดดตั้งแต่ตอนเช้าจนถึงตอนบ่าย ก็ให้เก็บนกและกรงนกไว้ในที่ร่ม ให้ทำความสะอาดกรง และอื่นๆ ดังนี้

1. ทำความสะอาดกรงนก โดยเปลี่ยนตัวนกกรงหัวจุกไปไว้กรงอื่นเป็นการสอนนกไม่ให้เลือกกรงและเคยชินต่อการเปลี่ยนกรง จากนั้นก็ให้ทำความสะอาดกรงนกที่เห็นว่าสกปรก ถ้ากรงนกสะอาดดีแล้วก็ไม่ต้องทำความสะอาด
2. ทำความสะอาดตะขอที่เกี่ยวข้องอาหาร
3. ทำความสะอาดถ้วยใส่น้ำ
4. ทำความสะอาดถ้วยใส่อาหารเม็ด
5. ล้างถาดรองขี้นกใต้กรง
6. ให้อาหารและนํ้านกเหมือนเดิม
7. ให้นกอาบน้ำ เมื่อนานกไปเก็บไว้ในที่ร่ม ก็ให้นำกล่องพลาสติกหรือขันอาบน้ำใส่ไว้ในกรงใส่นํ้าลงไป นกก็จะอาบน้ำเอง ถ้านก ตัวไหนไม่ชอบอาบน้ำ ก็จะใช้ขวดแบบสเปรย์ฉีดน้ำเป็นฝอยให้ทั่วตัวนก จากนั้นนกก็จะเคยชินและอาบน้ำเองได้ เมื่อนกอาบน้ำเสร็จก็จะไขรับน เพื่อทำให้ขนสะอาดและแห้งไม่คันตัว แล้วก็เทน้ำที่ขันอาบน้ำนกทิ้งไป แล้วคว่ำขันลง ทิ้งขันอาบน้ำนี้ไว้ในกรง เมื่อนกได้อาบน้ำแล้วจะมีความสุข มีอารมณ์ดีแจ่มใส และร้องเพลงได้ดีเหมือนคนคือถ้าได้อาบน้ำก็จะรู้สึกสบายตัว
8. ให้นำนกไปแขวนไว้ที่ชายคาบ้าน หรือราว หรือกิ่งไม้ไว้เหมือนเดิม ในช่วงเวลาประมาณ 15.00-16.00 น. ซึ่งจะเป็นแดดอ่อน ๆ ไม่แรงมากนัก ให้นกได้ตากแดดในช่วงเช้าและช่วงเย็น เพราะแสงแดดมีวิตามินดีทำให้กระดูกของนกแข็งแรง และเพื่อให้ขนนกแห้งสนิทเมื่อได้ตากแดดขนก็จะฟูสวยงามเป็นเงาและไม่คันตัว กรงนกก็จะแห้งและไม่ขึ้นรา อายุการใช้งานของกรงก็นานขึ้น
9. หลังจาก 16.00 น. ในช่วงใกล้ค่ำ ให้เก็บนกเข้าบ้าน ปิดผ้าคลุมกรงนกจะได้หลับพักผ่อน เวลานอนนอนจะชอบความสงบ ไม่ชอบให้มีเสียงรบกวน

การฝึกนกกรงหัวจุกเพื่อเข้าแข่งขัน

หลังจากที่เลี้ยงและฟักดูแลรักษานกมาเป็นอย่างดีแล้วควรเริ่มซ้อม แต่ต้องค่อยเป็นค่อยไป ไม่ก้าวกระโดด เมื่อเขavnนกแล้วลองสังเกตว่านกเริ่มสู้แล้วหรือยัง ถ้ายังไม่สู้ให้ยกนกออกไปจากราวไปเขavnไว้ที่อื่นห่างออกไปเขavnไว้ที่อื่นห่างออกไปก่อน เพราะหากยังเขavnไว้จะทำให้นกแพ้และไม่สู้กับตัวอื่นอีกเลย ต้องขยับหัวนกไปทีละน้อยและต้องซ้อมบ่อยๆ โดยซ้อมสัปดาห์ละ 1-2 วัน ช่วงเวลาการซ้อมเพียงเล็กน้อย เพื่อให้เกิดความเคยชินกับสนามแล้วจึงแยกออกไปเขavnห่างๆ เพื่อให้นกเกิดความคุ้นเคยก่อนจะนำนกไปเที่ยวหรือไปสนามซ้อม ต้องใช้ผ้าคลุมกรงนกทุกครั้ง เพื่อให้นกตื่นตกใจน้อยที่สุด

ควรเปลี่ยนกรงนกบ่อยๆ เพื่อให้นกคุ้นเคยกับการเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ ป้องกันการตื่นตกใจกลัว เนื่องจากความไม่ชินกับสภาพกรงที่ผิดแปลกไปจากเดิม ทำให้นกมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลาในวันปกติให้เขavnนกแต่ละตัวให้ห่างกัน เพื่อไม่ให้เห็นกัน ให้ได้ยินแค่เสียงร้องก็พอ เพื่อนจะได้ฝึก

ให้นกอาบน้ำในเวลาบ่ายหรือยามเย็นประมาณ 15.00-17.00 น. แต่งตัวและตากขนให้แห้งสนิทก่อนจะเก็บไว้ทุกวัน เพื่อเพิ่มความสวยงามและปลอดภัยไปรงสบายให้แก่นก เพราะนกกรงหัวจุกชอบความสะอาด ดูแลความเรียบร้อยของตัวเองอยู่เสมอต้องเปลี่ยนน้ำกินและน้ำอาบทุกวัน ถ้าอากาศร้อนขึ้นทุกวัน กรงสะอาดจะทำให้นกสดชื่นคล่องตัว ให้ลองสังเกตดูว่าหากนกไม่ได้อาบน้ำและไม่ล้างทำความสะอาดหลายวัน นกจะสลดซึมอ่อนบนลำตัวออกและมีอาการซึม

ขณะที่เขavnนกตัวที่มีท่าทีว่าจะสู้ ให้หมั่นเอนก่อก่อนที่มันจะไม่สู้ หรือไม่ก็ไปเทียบบ่อยๆ ให้ห่างกันเล็กน้อย เพื่อให้นกมีอาการคล่องตัวพร้อมจะสู้และสร้างความมั่นใจว่าตัวเองสู้ตัวอื่นได้ นกจะมีความมั่นใจและเก่งมากขึ้น เมื่อนำไปเขavnที่ราวซ้อมนกจะพร้อมต่อสู้กับตัวอื่นตลอดเวลาโดยไม่กลัว เนื่องจากนกมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันเพื่อเป็นการเรียนรู้นิสัยของนก เราจึงต้องสังเกตและเอาใจใส่เพื่อจะได้รู้จักนกของเราอย่างแท้จริง เช่น ชอบกระโดดเกาะหรือชอบวิ่งถี่ย ซึ่งจะมีผลอย่างมากเมื่อนำไปแข่ง นกจะพร้อมสู้ตลอดเวลาไม่เบื่อหน่ายกันให้ใช้ผ้าคลุมกรงนกเพื่อให้นกพักผ่อนได้เต็มที่

ก่อนถึงวันแข่งขัน 1-2 วันให้เปลี่ยนกรงนกที่เป็นกรงแข่งมีลวดลายสวยงาม ซึ่งเตรียมไว้เฉพาะเพื่อความคุ้นเคย วิธีนี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มเลี้ยง ซึ่งเตรียมไว้เฉพาะเพื่อความคุ้นเคย วิธีนี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มเลี้ยง ซึ่งยังไม่มียกที่ดีและเก่งพอที่จะเป็นนกครูฝึกได้

การแข่งขันนกรงหัวจุก

ปัจจุบันการแข่งขันนกรงหัวจุกมี 2 รูปแบบคือ แบบสากล กับ แบบทั่วไปหรือแบบสี่ก

การแข่งขันแบบสากล

การแข่งขันแบบสากลส่วนใหญ่จะเน้นที่ความงดงามสมส่วนหรือมีลีลาสง่างามหรือไม่ และสำนวนเพลงร้องของแต่ละตัวดีหรือไม่อีกทั้งการแข่งขันแต่ละครั้งจะไม่จำกัดยกแต่จะใช้จำนวนนกที่เข้าร่วมเป็นเกณฑ์ การแข่งขันจะใช้กรรมการ 3 คนต่อชุด ทำหน้าที่คัดเลือกนกออกให้เหลือเท่าจำนวนรางวัลที่จัดเอาไว้ กรรมการทั้ง 3 คนจะยึดกฎกติกาอันเดียวกัน โดยจะเดินวนรอบๆ ราวแขวนนกระยะพอประมาณ กรรมการ 1 คนจะสังเกต 6-9 ตัว รอบแรกจะคัดเอานกตัวที่ไม่ร้องหรืออยู่นิ่งๆ ขนพองฟูออก เพราะแสดงว่าไม่มีใจสู้ ไม่มีปฏิกิริยาอะไรกับนกตัวที่อยู่รอบๆ ข้างเลย กรรมการก็จะจดหมายเลขนกตัวนั้นเอาไว้ ถ้านกตัวใดถูกกรรมการ 2-3 คนจดหมายเลขซ้ำกันถือว่าตกรอบ นกที่เหลือจะถูกยุบเข้าไปอยู่บนราวเดียวกัน เมื่อเหลือจำนวนน้อยลงไปเรื่อยๆ จะสังเกตว่ายกที่ 1-3 นั้นนกที่ตกรอบเป็นนกที่ไม่ร้องไม่โชว์ลีลาอะไร

ยก 4 กรรมการจะเน้นไปที่เสียงร้องเป็นพิเศษ นกที่ผ่านยก 1-3 มาได้ แต่ถ้าไม่มีเสียงร้องในยกที่ 4 แม้จะมีลีลาดีเพียงใดก็ต้องตกรอบไปเพราะก่อนเข้ารอบรองชนะเลิศกรรมการจะพิจารณาเสียงเป็นหลัก พอคัดเลือกนกเหลือเท่ารางวัลกรรมการจะหยุดพัก 5 นาที ให้เวลาเจ้าของนกหรือพี่เลี้ยงทำนกให้สดชื่นตื่นตัว และคึกคักพร้อมเข้าแข่งรอบชิงชนะเลิศ ในช่วงเวลา 5 นาทีนี้ สิ่งที่ทำเจ้าของนกส่วนมากจะทำกันคือป้อนอาหารจำพวกเรียกพลังเช่นผักแตงหนอนให้นกอ้อมมีพลังร้องอย่างเต็มที่ในยกต่อไป และนำอาหารนกที่เหลือในกรงออกเพื่อให้สนใจร้องอย่างเดียวไม่มัวกินอาหาร พร้อมทั้งเปลี่ยนน้ำให้นกใหม่เพราะน้ำใช้มาตั้งแต่เช้าสกปรกและร้อนเกินไป หรืออาจจะมียูนิคอร์นอีกก็แล้วแต่เจ้าของ

รอบชิงชนะเลิศกรรมการแต่ละคนจะใช้วิธีเดินรอบสนามหรือราวนกเพื่อให้คะแนนหลายๆ รอบจนครบหมดทุกตัว ในการตัดสินรอบแรกจะดูนกที่ร้องก่อนตัวอื่นๆ โดยเดินวนตามหลังกันเว้นระยะห่างพอประมาณไปในทิศทางเดียวกัน ใช้ระยะเวลาในการเดินให้คะแนนคนละเท่าๆ กันคือ 1 นาทีต่อ 1 ล็อก ดูนกประมาณ 3 ตัว เมื่อพบนกตัวใดร้องก็จะจัดการให้คะแนนตามแบบฟอร์มโดยจะดูลักษณะการร้อง(เสียงร้อง) และลีลาการร้องประกอบกัน ส่วนนกที่ไม่ร้องในการเดินรอบแรก กรรมการก็จะยังไม่ให้คะแนน แต่ในรอบที่ 2 กรรมการจะต้องให้คะแนนนกให้ครบทุกตัวแม้ว่าจะไม่ร้องก็ตาม เมื่อกรรมการแต่ละท่านตัดสินนกจนครบทุกตัวก็ถือว่าเป็นการสิ้นสุดการให้คะแนน และสรุปผลการตัดสินต่อไป

การแข่งขันแบบ 4 ยก

การแข่งขันแบบนี้ถือกำเนิดขึ้นในแถบจังหวัดชายแดนไทยมาเลเซีย ก่อนจะเริ่มเป็นที่นิยมขึ้นมาทางภาคใต้ตอนล่าง และแพร่กระจายออกไปเรื่อยๆ จนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

การแข่งขันนกรงหัวจุกประเภทนี้นิยมแข่งการแข่งขันออกเป็น 5 ยก ให้ใช้ยกที่ 1-4 ในการคัดเลือกนกออก และในยกที่ 5 คือกยกสุดท้ายเป็นช่วงเวลาในการชิงความเป็นหนึ่งในสนามแข่ง กรรมการที่

ใช้ในการแข่งขันจะมีทั้งหมด 4 คน โดยมีการจัดแบ่งหน้าที่กัน โดย 2 คนทำหน้าที่ดูว่านกตัวใดร้องหรือไม่ร้องบ้าง อีก 1 คนจะคอยให้คะแนนที่ร้อง โดยถ้านกร้อง 3 พยางค์ขึ้นไปให้ 5 คะแนน ไม่ร้องให้ 4 คะแนน

ในสนามหนึ่งๆ จะแบ่งล๊อคเป็น 2 ล๊อค กรรมการจะมี 2 ชุด เริ่มเดินวนจากซ้ายสุดและขวาสุดเข้าหากัน เมื่อให้คะแนนล๊อคของตนเสร็จก็จะเปลี่ยนไปให้คะแนนในล๊อคถัดไป กรรมการแต่ละท่านจะใช้เวลาเพียง 1 นาที ในการให้คะแนนนกในล๊อคตรงหน้าของตน เมื่อครบ 1 นาที จะมีสัญญาณนกหวีดดังขึ้น การให้คะแนนวิธีนี้จึงได้รับการยกย่องว่ามีมาตรฐาน ส่วนหลักการให้คะแนนก็มีต่อไปนี้

1. นกที่ร้อง 3 พยางค์ขึ้นไปให้ 5 คะแนน ส่วนนกที่ไม่ร้องหรือร้องไม่ถึง 3 พยางค์ให้ 4 คะแนน
2. นกที่จิกกรรมการ จะให้ 6 คะแนน
3. ลีลาดี รูปร่างดี ไม่มีคะแนนให้

กรรมการแต่ละท่านให้คะแนนนกทุกตัวครบแล้วก็จะคิดผลคะแนนบนบอร์ด ให้เจ้าของนกทราบ นกตัวใดได้ไม่ถึง 20 คะแนน ถือว่าตกรอบไปตามระเบียบ

ในรอบชิงชนะเลิศกรรมการแต่ละคนจะดูเฉพาะนก 2 ตัว ตรงหน้าของตนเท่านั้น โดยใช้เวลา 1 นาทีเท่าเดิม ในการพิจารณาให้คะแนนเสียงร้อง การนับดอกโดยหนึ่งดอกก็นับตั้งแต่ 3 พยางค์ขึ้นไป เมื่อสิ้นสุด 1 นาที จะมีสัญญาณนกหวีดดังขึ้นเหมือนเดิม จนกระทั่งสิ้นสุดการให้คะแนนของกรรมการแต่ละท่านพร้อมๆ กัน ในการสรุปคะแนนรอบชิงกรรมการนิยมนับคอกว่านกตัวใดจะมีคะแนนเยอะกว่า หรือถ้าหากตัวใดจิกต่อหน้ากรรมการก็จะตัดสินให้นกตัวนั้นชนะไปเลย แต่ก็ต้องมีการนับดอกไปจนกว่าจะหมดเวลาเพื่อไม่ให้มีการเสมอกัน ในกรณีที่มินกจิกใส่หน้ากรรมการมากกว่า 1 ตัว กรรมการจะตัดสินโดยการนับดอกใส่เข้าไปด้วย ซึ่งการแข่งขันนกแบบ 4 ยก นี้จะไม่ค่อยเน้นในเรื่องของความสวยงามแต่จะเน้นไปในการลงน้ำเสียงเพลงร้องมากกว่า

นอกจากนี้ยังมีการประกวดประชันหรือโชว์กรงด้วย ว่ารูปทรงของกรงนกที่นำมาเข้าประกวดสวยงามมีลวดลาย หรือมีรูปร่างที่แปลกตา และมีราคาแพงอย่างไร

โดยนกกรงหัวจุกที่มีสุขภาพดีก็จะร้องได้ทั้งวัน ยกเว้นนกที่ป่วย แต่การจะร้องได้เป็นเพลงสั้นหรือยาวได้อะไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน อาทิ การฝึกสอน และอารมณ์ของนก นกกรงหัวจุกตัวผู้จะร้องได้เป็นเพลงยาวๆ นกกรงหัวจุกตัวเมียจะร้องได้ไม่เป็นเพลง ร้องได้เป็นคำสั้นๆ ในเวลาที่นกกรงหัวจุกร้องจะมีลักษณะดังนี้คือ ปากจะอ้าเต็มที่ ขนคอสีขาวจะพองออกมาดูสวยงาม ขาที่จับคอนเกาะจะเหยียด ลำตัวจะตั้ง หางจะลั่นและกระดกเข้าหาคอนที่เกาะ เหล่านี้เป็นต้น

กฎหมายเกี่ยวกับนก

ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 กำหนดให้นกปรอดทั้ง 36 ชนิด ที่พบในเมืองไทย เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ผู้ครอบครองต้องมีใบอนุญาตในการครอบครอง ส่วนการประกวดนกปรอดหัวโขนนั้นต้องปฏิบัติตามประกาศกรมป่าไม้ เรื่องการประกวดแข่งขันนกปรอดหัวโขน ลงวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 โดยอธิบดีกรมป่าไม้ที่ระบุว่า

"ผู้ใดจะนำสัตว์ป่าคุ้มครอง ชนิดนกปรอดหัวโขน หรือสัตว์ป่าอื่นๆ เข้าประกวดแข่งขัน จะต้องนำเอกสารการแจ้งการครอบครองตามมาตรา 66 หรือ 67 ซึ่งได้จดทะเบียนต่อกรมป่าไม้แล้วภายในเดือนพฤษภาคม 2535 และต้องนำเอกสารดังกล่าวติดตัวสัตว์ป่าไปด้วยทุกครั้ง และผู้ที่นำสัตว์ป่าไปเข้าประกวดแข่งขัน จะต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในเอกสารดังกล่าวข้างต้น หรือผู้เข้าประกวดนำสัตว์ป่าคุ้มครองอื่นไปแข่งขัน หรือมีการตกลงกันซื้อขายสัตว์ป่าคุ้มครองภายในสถานที่ประกวด จะมีความผิดตามมาตรา 19 และมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือทั้งจำทั้งปรับไม่เกินสี่ปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

เสน่ห์ของการเลี้ยงนกหัวจุก

ถ้าจะถามแต่ละคนว่า ทำอะไรถึงจะมีความสุขที่สุด แน่ๆ ทุกคนก็จะตอบไม่เหมือนกัน เพราะต่างจิตต่างใจกัน ความชอบก็จะไม่เหมือนกัน ผู้เขียนเองมีทีมงานกลุ่มอนุรักษ์นกกรงหัวจุกฟ้าตรง ซึ่งตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์ของผู้รักนกกรงหัวจุกหลายๆ ท่าน ทั้งนี้ยังรวมถึงผู้รักนกกรงหัวจุกทั้งหลายทั่วประเทศ ซึ่งมีความรักและชื่นชมในองค์ประกอบต่างๆ ของนกกรงหัวจุก อันประกอบด้วย ความงดงามในรูปร่างลิลิต เนื่องจากนกกรงหัวจุกเป็นนกขนาดเล็กที่คล่องแคล่ว ปราดเปรียว มีสีสันสวยงาม ลำนวนเพลงร้อง ถ้าฟังกันให้ดี แต่ละเพลงที่นกกรงออกมา จะไม่ค่อยซ้ำกัน หมุนเวียนกันไป ทำให้ฟังไม่เบื่อ ยิ่งเมื่อนกอยู่ในกรงที่สวยงาม และกระโดดโลดเต้นไปตามลิลิตอันเป็นธรรมชาติ ก็จะยิ่งน่าดู เป็นการสร้างความประทับใจและสบายใจให้กับเจ้าของอย่างมาก ได้พักผ่อน พบปะเพื่อนฝูงในวันหยุดสุดสัปดาห์ เป็นการผ่อนคลายความเครียดที่ดี อีกวิธีหนึ่ง ยิ่งถ้ามีการแข่งขัน และนกของเราได้รับรางวัลด้วย ก็จะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจ ทั้งนี้ยังรวมถึงแม่บ้านและลูกๆ ด้วย เพราะปัจจุบันทางภาคใต้นิยมจัดรางวัลเป็นของใช้ เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ สี หม้อหุงข้าวไฟฟ้า พัดลม รถจักรยาน และของใช้อื่นๆ อีกมากมาย ถ้าเจ้าของนกได้รับรางวัลเหล่านี้กลับบ้าน ก็จะเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวอีกด้วย สร้างความภูมิใจ ในลักษณะที่เราสามารถเพาะพันธุ์ได้ เองภายในบริเวณบ้าน ข้อนี้สำคัญมาก เนื่องจากปัจจุบัน หลายๆ ท่านพยายามจะช่วยเหลือ ขยายพันธุ์นกให้มีจำนวนมากขึ้น ถ้าเราทำได้สำเร็จ ก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้อนุรักษ์นกกรงหัวจุกได้สำเร็จอย่างแท้จริง ประกอบเป็นอาชีพ ท่านที่สนใจสามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับนกได้ไม่ยาก เช่น - เพาะพันธุ์ลูกนกขาย - ขายอุปกรณ์เลี้ยงนก เช่น อาหารนก ผักลุมกรง ถ้วยน้ำ และอื่นๆ - ทำกรงนกขาย สำหรับท่านที่มีฝีมือ ก็สามารถทำกรงนกขายได้ ทำให้มีเงินเก็บเป็นกอบเป็นกำโดยไม่ยากเลย เพราะปัจจุบันสะดวกกว่า

สมัยก่อนมาก เนื่องจากมีชิ้นส่วน ในการทำกรงขายทุกอย่าง เราสามารถนำมาประกอบเป็นกรงแข่งขันขาย ได้เลย ในลักษณะ โชคกลาง มีผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุกจำนวน ไม่น้อยเลย ที่ได้นกมาแล้วเลี้ยงดูอย่างดี ไม่ยอมขาย หรือให้ใครไปเลย เนื่องจากการถือ โชคกลาง ผู้เขียนเคยคุยกับเจ้าของนกผู้มีอันจะกินหลายๆ ท่าน ถึง ความเชื่อในตัวนก โดยเฉพาะนกที่มีลักษณะพิเศษกว่าตัวอื่นๆ เช่น หัวมีสีขาว ขนสีขาวทั้งตัวหรือขาวเพียง บางส่วน เจ้าของนกบอกว่า ตั้งแต่ได้นกมา ปรากฏว่ากิจการต่างๆ ที่ทำอยู่ประสบผลสำเร็จอย่างดี มีกำไร มากขึ้น ก็เลยสั่งทำกรงไม้ฝังมุกอย่างดีราคาหลายหมื่นให้มันให้นกอยู่ได้ อย่างสบาย ตอนนี้นักฐานะก็ดีขึ้นเรื่อยๆ เคย มีคนมาขอซื้อเท่าไรก็ไม่ยอมขาย ซึ่งก็เป็นความเชื่อและแนวความคิดของแต่ละท่าน เรื่องนี้ต้องให้ท่าน ผู้อ่านได้พิจารณาและใช้หลักการเหตุผลคิดเอาเองตามความน่าจะเป็นก็แล้วกัน

ลักษณะนกที่ถือว่าเป็นที่สุดของนกกรงหัวจุก

1. โครงสร้างส่วนหัวใหญ่ ใบหน้าใหญ่ สันปากบนและล่างใหญ่
2. ฐานจุกแน่น เต็ม ขนจุกสั้นชี้ขึ้นข้างบน ราบปลายแหลมโค้งงอไปข้างหน้าเล็กน้อย จุก แข็ง ไม่ถูไปข้างหน้า
3. ดวงตากลมใส ดู (นัยน์ตาคมเหมือนตาเหยี่ยว)
4. หูแดง มีขนสีแดงขึ้นเป็นกระจุกใหญ่ เต็ม
5. ขนที่คอสีขาว ฟูสวยงาม
6. หมีกดำ หรือสร้อยคอดำหรือสร้อยพระศอ หรือสร้อยสังวาล เป็นแถบดำชัดเจน ทอดยาวตั้งแต่ ต้นคอจรดหน้าอก
7. หน้าอกใหญ่ ลำตัวยาวเป็นรูปปลีกล้วย]
8. ขนปีกทั้งสองข้างครบทุกซี่ ขณะยืนร้อง ปลายปีกทั้งสองข้างต้องยาวเลยบัวแดงลงไป
9. มีนิ้วเท้าสองข้างครบถ้วนข้างละ 4 นิ้ว
10. บัวแดงใต้โคนหางด้านในสีแดงสด หนูนใหญ่ ฟูปิดโคนหางสนิท
11. ขนหางเต็มจำนวน 12 ซี่ (ขนดำตลอด 4 ซี่ ขนดำปลายขนขาว 8 ซี่) จะขึ้นคู่ กัน 6 คู่ และต้อง ซ้อนกันเป็นมันสวยงาม ปลายหางไม่แตก หางสั้นกว่าช่วงลำตัว
12. ขณะยืนร้อง ขาทั้งสองข้างจะต้องเหยียดสุดข้อ ตัวตรง ปลายหางกดเข้าใต้คอนเปล่า เสียงร้อง เต็มที่
13. ลักษณะโดยรวม ขนนกต้องเรียบเป็นมัน ไม่มีรอยของการทำร้ายตัวเอง เช่น จิกปีก จิกหาง หรือ จิกขา
14. นกที่สมบูรณ์ ขณะยืนร้อง ขนปุยที่หน้าอกจะฟูปิดทับหัวปีกทั้งสองข้างดูสวยงามมาก
15. ต้องมีน้ำเสียงดี อาจจะจัดเป็นเสียงกลางเต็มหรือเสียงใหญ่
16. จำนวนเพลงร้องต้องเข้าลักษณะ เพลงร้องหลัก ๆ ต้องมีตั้งแต่ 5 - 9 พยางค์ ไม่มีเพลงเสีย

การเลี้ยงนกกรงหัวจุกเพื่อเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาภาคใต้ ได้มีการนิยมเลี้ยงนกกรงหัวจุก กันอย่างแพร่หลายและ มีการเลี้ยงกันเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับ จนมีผู้ประกอบการทำกันอย่างเป็นล่ำเป็นสัน ทำให้สัตว์ชนิดนี้กลายเป็นสัตว์เศรษฐกิจของประเทศที่ทำรายได้แก่ผู้ประกอบการ และผู้เลี้ยงได้อย่างงดงาม ในทุกพื้นที่ของประเทศ ไทยมีการเปิดร้านเพื่อจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์สำหรับนก และกรงนก กันอย่างแพร่หลาย เพราะสามารถสร้างรายได้ ให้แก่ผู้ประกอบการประเภทนี้เป็นอย่างมาก มีการอาชีพต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย จากสัตว์เศรษฐกิจชนิดนี้ซึ่งได้แก่โรงงานผลิตกรงนก ผู้เพาะเลี้ยงหนอนนก โรงงานผลิตอาหารนก รวมถึงอุปกรณ์ตกแต่งต่างๆ เกี่ยวกับกรงนก ฝักคลุมกรงนก ตะขอสำหรับแขวนกรงนก และการจ้างงาน ทำให้คนที่ว่างงานมีงานทำเพิ่มมากขึ้น สามารถเป็นรายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัวได้เป็นอย่างดี ในปัจจุบันนกกรงหัวจุกนอกจากเลี้ยงเพื่อความสวยงามและเพลิดเพลินแล้ว ยังเลี้ยงเพื่อการแข่งขัน ประกวดประชันเสียง ซึ่งมีรางวัลมากมาย เป็นเงิน ของใช้ต่างๆ เช่น รถมอเตอร์ไซด์ หม้อหุงข้าว พัดลม ทีวี รถยนต์ และยังมีสิ่งอื่นอีกมากมาย แล้วแต่ผู้จัดการแข่งขัน จะจัดหามาให้ผู้เข้าร่วมแข่งขันในแต่ละสนามที่ทำการแข่งขัน

ประวัติการเลี้ยงนกกรงหัวจุก ตามที่มีข้อมูลมาเริ่มมีการเลี้ยงกันมานานแล้ว ที่บริเวณ 3 ชายแดน จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ยะลา นราธิวาส ปัตตานี และจังหวัดอื่นๆ ทางภาคใต้แต่ไม่มากเท่ากับ 3 จังหวัดนี้ ซึ่งต่อมาได้มีการเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายจนทั่วทุกจังหวัดในภาคใต้ และปัจจุบันตามข้อมูลที่ทราบมีการเลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย กระจายออกไปทุกภาคของประเทศไทย รูปแบบของการเลี้ยงปัจจุบันมีการจัดตั้งเป็นกลุ่ม เป็นชมรมกันอย่างมากมา เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน เพื่อที่จะจัดการน่านกรงหัวจุก เข้าประกวดหรือแข่งขันประชันเสียงกันอย่างสนุกสนาน และในบางโอกาสดังกล่าวแข่งขัน เพื่อนำรายได้ช่วยเหลือสังคม เช่นการสร้างห้องสมุด และอุปกรณ์การเรียน ของโรงเรียนต่างๆ ตามความประสงค์ของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น แหล่งที่ผลิตและจำหน่ายอุปกรณ์ต่างๆ ในการเลี้ยงนกกรงหัวจุก ส่วนมากที่ทำเป็นล่ำเป็นสันในภาคใต้ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ที่อำเภอท่าศาลา หรือหมู่บ้านในทุ่ง ตามที่เรียกกันติดปากทั่วไป และอำเภอเมือง จากการสำรวจยังพบว่ามีโรงงานทำกรงนก กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ แต่ยังมีขนาดเล็กกว่าโรงงานที่จังหวัด นครศรีธรรมราช อาหารและอุปกรณ์การเลี้ยงชนิดอื่น เช่น หนอนนกจะมีแหล่งจำหน่ายแหล่งใหญ่อยู่ที่ สวนจตุจักร กรุงเทพมหานคร ซึ่งจัดได้ว่าเป็นแหล่งรวบรวมที่ใหญ่อีกแหล่งหนึ่งของประเทศ

ระบบการช้อนกรงหัวจุก แบ่งออกได้เป็น 2 แบบ ดังนี้

1. **ช้อนนกเพื่อขุนไว้ทำนกแข่ง** นกจะต้องมีความสมบูรณ์ ตรงตามสายพันธุ์ มีรูปร่างสวยงาม การซื้อจะไม่ค่อยพิถีพิถันสักเท่าไร ส่วนใหญ่จะคัดเอาตัวที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีวิธีการเลือกช้อน ดังนี้

- 1.1 ปาก จะต้องหนาใหญ่ ไม่ยาวมากนัก ร้องมากๆ ขยันร้อง
- 1.2 ส่วนของลำตัว จะต้องงดงามเหมือนปลีกล้วย
- 1.3 หัวจะต้องพองโตใหญ่ ไม่เล็กและฐานจุกหนา

- 1.4 แก้ม แดงได้คางต้องชัดเจน สามารถมองเห็นได้ระยะไกล
- 1.5 ปีกเป็นอวัยวะที่สำคัญ สนับสนุนการร้อง ปีกจะต้องยาวเกิน โคนหางที่มีบัวแดงได้หาง หัวปีกต้องยกอย่างหยิ่งผยอง
- 1.6 ออกต้องมีลักษณะกว้างเพื่อพลังเสียงร้อง นกออกกว้างเป็นนกที่มีพลัง
- 1.7 แข็งและขา ต้องมีลักษณะใหญ่หนาแข็งแรง กลัดแข้งต้องเป็นเงามัน
- 1.8 นิ้ว ต้องมีเกล็ดหนาเป็นเงามัน ไม่คดงอหรือบิดเบี้ยว การยึดเกาะมั่นคง

2. ชื่อนกที่แข่งแล้ว หรือพร้อมที่จะแข่ง เรามีวิธีเลือกชื่อที่จะทำให้เราได้นกที่ดีคือ

เราจะต้องรู้จักวิธีการดูนกและฟังเสียงนกเสียก่อน สถานที่ๆ ควรจะชื่อนกคือสนามแข่งนกเพราะเป็นแหล่งรวบรวมนกที่ดี ตอนชื่อนกในสนามหากพอใจชื่อตัว ไหน ก็ ชื่อเลย ผู้ขายส่วนมากลูกเล่นเยอะ บอกว่าเอนกแข่งอีกสนามหนึ่งก่อน แล้วอาทิตย์หน้าจะเอามาให้ ไม่อยากปวดหัวอย่าตอบตกลงเด็ดขาดให้ระวัง ผู้ขายจะเปลี่ยน นกตัวอื่นให้ ต้องระวังโดนหลอก

การเพาะเลี้ยงแบ่งออกเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. การจัดเตรียมหาแหล่งที่สำหรับเพาะและขยายพันธุ์ ต้องหาแหล่งที่ไม่มีคนหรือสิ่งพลุกพล่านที่จะรบกวนนก นกชนิดนี้ต้องการที่อยู่อาศัยเงียบๆ ไม่รบกวนการวางไข่ เตรียมจัดอุปกรณ์หรือกรงสำหรับอยู่อาศัยไม่แออัด แบบของกรงนกที่มาตรฐานที่นิยมกันคือ กว้างประมาณ 1 เมตร ยาว 2 เมตร สูง 2 เมตร ต้องมีความแข็งแรงกันศัตรูของนกได้ดี เช่น นกเค้าแมว, งู, หนู, ตะกวด จากนั้นเราปรับพื้นที่ข้างใน ให้เหมือนกับธรรมชาติมากที่สุด ด้วยการเอากิ่งไม้ตกแต่งให้สวยงาม ให้นกได้มีความรู้สึก ว่าอยู่ในธรรมชาติจริงๆ ส่วนต้นไม้ใช้ต้นไม้กเพราะราคาไม่แพง ยกเข้าทั้งกระถางเลย 3-4 ต้น จากนั้นเอาทรายมาโรยไว้เพื่อซับความชื้น แล้วหากิ่งไม้ขีดเป็นเส้นหลายๆ อันเพื่อให้นกเลือกมุมใดมุมหนึ่งทำรัง
2. การคัดพ่อแม่พันธุ์ ตัวผู้และตัวเมียของนกกรงหัวจุกมีความแตกต่างอย่างชัดเจน

ตัวผู้	ตัวเมีย
1. จุกที่อยู่บนหัวใหญ่	1. มีจุกขนาดเล็ก
2. หน้าอกมีขนเต็ม	2. หน้าอกมีขนไม่มาก
3. ขนาดของลำคอใหญ่	3. ขนาดของคอเล็ก
4. โครงสร้างของหัวใหญ่	4. โครงสร้างของหัวขนาดเล็ก
5. ขนหางเกินกว่า 11 เส้น	5. ขนหางน้อยกว่า 11 เส้น
6. เสียงร้องดังชัดเจน	6. เสียงร้องไม่ค่อยชัดเจน
7. มีอาการก๊ิกคะนองและสั่นกตลอด	7. ไม่ค่อยก๊ิกคะนอง ไม่กระโดดโลดเต้น

3. เมื่อเราทำการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์เสร็จแล้ว เรานำนกตัวผู้และตัวเมียมาเทียบเพื่อให้มันได้คุ้นเคยกัน เตรียมทำการผสมพันธุ์ ต้องเตรียมนกตัวเมียที่มีอายุดี และแข็งแรง 3-4 ตัว นำไปปล่อยในกรงผสมพร้อมกับตัวผู้ 1 ตัว ให้ตัวผู้เลือกคู่เอง ฟอนกถูกใจตัวไหนจะจับคู่เอง แล้วค่อยเอาตัวเมียที่เหลือออก

4. หลังจากนั้นไม่นานนก ทั้งสองตัวจับคู่ ทั้งสองตัวจะช่วยกันคาบกิ่งไม้ ใบหญ้ามาช่วยทำรัง ไม่นานเราจะได้เห็นไข่ 2-3 ฟอง และนกจะใช้เวลา 15 วัน เราจะได้เห็นลูกนก ตัวน้อยๆ ในช่วงลูกนกยังเล็กอยู่ เราต้องให้หนอนมากๆ เพื่อให้ลูกนกได้กินอาหารอย่างเต็มที่

การดูแลลูกนกหลังจากที่ฟักออกจากไข่ มีวิธีการเลี้ยงออกเป็น 2 แบบคือ

1. ให้พ่อแม่ดูแลลูกนกเอง การอนุบาลแบบนี้ไม่ค่อยจะยุ่งยากเพียงแต่เราจะต้องคอยดูแลน้ำและอาหารอย่าให้ขาด จะต้องคอยเติมน้ำและอาหารอยู่เสมอ เพราะพ่อแม่ไม่สามารถหาเองได้
2. ผู้เลี้ยงดูแลลูกนกเอง หลังจากลูกนกออกจากไข่ ประมาณ 1 สัปดาห์เราเอาลูกนกออกจากรังมาจัดการดูแลเอง โดยป้อนหนอนและอาหารลูกนกเอง วิธีการนี้จะได้ลูกนกที่คุ้น ไม่ตกใจง่าย

สรุป

การเพาะขยายพันธุ์นกกรงหัวจุก จัดเป็นธุรกิจที่น่าจับตามองและน่าทำเป็นอย่างยิ่ง สามารถเป็นรายได้หลัก หรือเป็นรายได้เสริมก็ได้ แล้วแต่ผู้ประกอบการจะทำการประกอบการ และอนาคตอาจมีการส่งออกไปยังต่างประเทศ สามารถเป็นรายได้เข้าประเทศ ส่งเสริมให้คนในประเทศมีงานทำ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การเลี้ยงนกกรงหัวจุกมีผลต่อวิถีชีวิตและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งคณะผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะทราบถึงวิถีชีวิตของคนในตำบลคลองทรายขาว อำเภอองครักษ์ จังหวัดพิจิตร ที่นิยมเลี้ยงนกกรงหัวจุก และทราบถึงเศรษฐกิจของชุมชนที่เลี้ยงนกกรงหัวจุก เพราะในขณะนี้การเลี้ยงนกกรงหัวจุกในหมู่ที่ 3, 5 และ 6 ของตำบลคลองทรายขาว อำเภอองครักษ์ จังหวัดพิจิตร มีการเลี้ยงนกกรงหัวจุกกันเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยง นกกรงหัวจุกกันอย่างแพร่หลาย โดยทางคณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในด้านของเศรษฐกิจชุมชน จึงได้ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนในระยะยาว และได้กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย

การเลี้ยงนกกรงหัวจุกมีผลต่อวิถีชีวิตและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการวิจัยภาคสนาม โดยการใช้เครื่องมือในการศึกษาหาข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงนกกรงหัวจุกมีผลต่อวิถีชีวิตและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน

2 การวิจัยภาคสนาม

เป็นการศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยใช้เครื่องมือในการศึกษา คือแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ให้ได้มาซึ่งผลการศึกษาวิจัย เรื่องการเลี้ยงนกกรงหัวจุก มีผลต่อวิถีชีวิตและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในหมู่ที่ 3,5 และ6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง โดยเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนที่เลี้ยงนกกรงหัวจุก
2. ผู้ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับนกกรงหัวจุก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ทางกลุ่มผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น เพื่อศึกษาถึงการเลี้ยงนกกรงหัวจุกที่มีผลต่อวิถีชีวิตและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนในหัวข้อที่มุ่งศึกษาวิจัย คือ

- มีการเพาะพันธุ์นกกรงหัวจุกในชุมชนหรือไม่
- มีการทำกรงนกหรือการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในชุมชนหรือไม่
- จะส่งผลต่อการประกอบอาชีพหลักหรือไม่

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยข้อมูลในครั้งนี้ จะใช้วิธีการรวบรวมผลของการศึกษาข้อมูลของทั้ง 2 ด้าน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์รวมกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปในประเด็นที่ต้องการคือ

1. การเลี้ยงนกกรงหัวจุกส่งเสริมเศรษฐกิจด้านใดบ้าง
2. เศรษฐกิจนกกรงหัวจุกให้อะไรแก่ชุมชนบ้าง
3. การเลี้ยงนกกรงหัวจุกมีผลกระทบอย่างไรบ้างต่ออาชีพหลักในชุมชน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนกกรงหัวจุกกับวิถีชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งด้านปฐมภูมิและด้านทุติยภูมิของคนในหมู่ที่ 3, 5 และ 6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ที่มีการเลี้ยงนกกรงหัวจุกกันเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ มากมายพอที่จะนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

1. ผลจากการศึกษาจากเอกสาร

1.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น

ที่ตั้ง

พื้นที่ของตำบลคลองทรายขาว ตั้งอยู่ที่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอ โดยห่างจากที่ว่าการอำเภอกงหราทางทิศเหนือ ระยะทาง 5 กิโลเมตร

เนื้อที่

มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 32,104 ไร่ หรือ 35 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต

- ทิศเหนือ จดตำบลกงหรา อำเภอกงหรา
- ทิศใต้ จดตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา
- ทิศตะวันออก จดตำบลคลองเฉลิมและตำบลชะรัด อำเภอกงหรา
- ทิศตะวันตก จดอำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

จำนวนหมู่บ้านที่ศึกษา

- หมู่ที่ 3 บ้านโนนวัง
- หมู่ที่ 5 บ้านทอนตรน
- หมู่ที่ 6 บ้านท่าเหนาะ

จำนวนประชากร/ ครั้วเรือน

หมู่บ้าน	จำนวนประชา			จำนวน ครั้วเรือน(ครั้ว)
	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)	
หมู่ที่ 3บ้านโนนวัง	344	333	677	139
หมู่ที่ 5 บ้านทอนตรน	421	457	878	173
หมู่ที่ 6 บ้านท่าเหาะ	437	445	882	185
รวมทั้งสิ้น	1202	1235	2437	487

ที่มา จำนวนประชากร/ครั้วเรือน จากสำนักบริหารงานทะเบียนกรมการปกครอง เดือนมีนาคม

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ ทำสวน ทำนา รองลงมาคือ ค้าขาย รับจ้างทั่วไปและเลี้ยงสัตว์พื้นที่ทั้งหมดมีจำนวน 32,104 ไร่ พื้นที่ 12,566 ไร่ พื้นที่ถือครอง 24,573 พื้นที่นา 1,100 ไร่ พื้นที่สวน 17,740 ไร่ พื้นที่สัตว์ 30ไร่ พื้นที่ประมง 30 ไร่ ที่อาศัย 450 ไร่ พื้นที่อื่น 50 ไร่

ข้อมูลการเกษตร

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)	พื้นที่การเกษตร(ไร่)
3	4,449	3,550
5	3,624	2,918
6	3,540	2,883
รวม	11613	10351

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอกงหรา เดือนมีนาคม

1.2 ผลการศึกษาวิจัยนกกongหัวจุกด้านเศรษฐกิจชุมชน

ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่ที่ 3, 5 และ 6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง จะประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมต่างๆ และในปัจจุบันได้เกิดอาชีพเสริมที่กำลังเป็นที่นิยม ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนอยู่ในขณะนี้คือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงนกกongหัวจุก ตัวเงินหรือรายได้ที่เกี่ยวกับนกกongหัวจุกมีด้วยกันหลาย ๆ อย่าง อาทิเช่น การเลี้ยงนกกongหัวจุก การทำกรงนก อาหารนก(หนอนนก, กัวยนกและอาหารเสริม) รวมไปถึงการจัดแข่งขันนกกongหัวจุก ซึ่งสามารถที่จะเรียกได้ว่าเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างเป็นกอบเป็นกำทีเดียว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การเลี้ยงนกกongหัวจุก

จำนวนครัวเรือนที่มีการเลี้ยงนกกongหัวจุกในพื้นที่ หมู่ที่ 3,5 และ 6 ต.คลองทรายขาว อ.กงหรา จ.พัทลุง

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงนกกongหัวจุก(ตัว)	คิดเป็นร้อยละ
3	142	27	19.01
5	184	52	28.26
6	191	44	23.30
รวม	517	123	23.79

จำนวนนกกรงหัวจุกที่มีการเลี้ยงเฉลี่ยต่อครัวเรือน

พื้นที่สำรวจ หมู่ที่	จำนวน ครัวเรือนที่เลี้ยง	จำนวนที่เลี้ยง ทั้งหมด(ตัว)	เฉลี่ยต่อครัวเรือน ที่เลี้ยง
3	27	93	3.44
5	52	181	3.48
6	44	27	0.61
รวม	123	301	2.45

พันธุ์นกที่นิยมเลี้ยง

ชนิดหรือพันธุ์ของนกกรงหัวจุก ส่วนใหญ่จะมาจากต่างจังหวัด คือ

1. พาดากู
2. สิงขอน

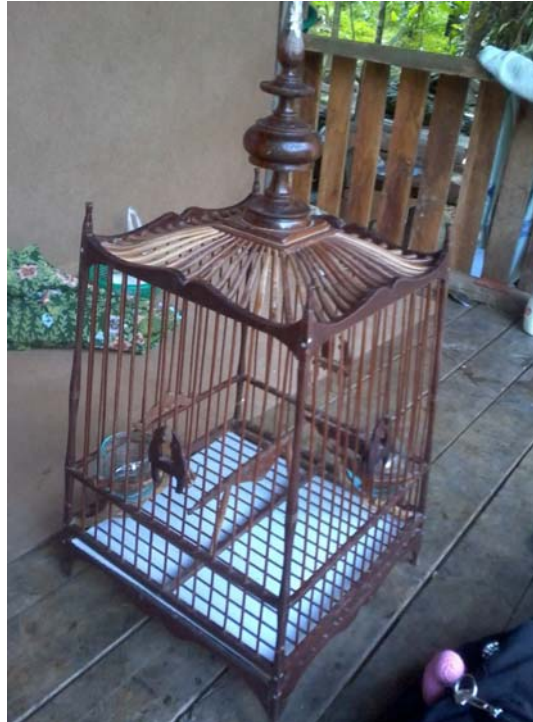
กรงนก

เนื่องจากการทำกรงนกนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดเม็ดเงินให้กับชุมชน สร้างรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ชุมชน กรงนกนั้นจะมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท คือ กรงนกแบบธรรมดา และกรงนกแบบลวดลาย

กรงนกแบบธรรมดา หรือ (กรงนกแบบโหล) กรงนกประเภทนี้จะมีราคาถูกกว่าแบบลวดลาย ราคาตั้งแต่ 100-500 บาท กรงนกแบบธรรมดานี้จะง่ายและใช้เวลาในการทำไม่นานนัก ประมาณ 1 วัน ก็สามารถทำกรงนกแบบธรรมดาได้ถึงประมาณ 5-6 กรง และสามารถหาซื้อได้ ตามท้องตลาดทั่วไป

กรงนกแบบลวดลาย กรงนกแบบลวดลายนี้มีราคาค่อนข้างแพง ตกอยู่ราคาประมาณตั้งแต่ 1,000-5,000 บาท ต่อกรง กรงนกประเภทนี้จะใช้เวลาในการทำ แต่ละกรงประมาณ 1-2 เดือน การสั่งทำกรงนกในชุมชนจะมีตั้งแต่ คนในชุมชนเองและคนต่างจังหวัดมาสั่งทำ

อาหารนก

1. อาหาร ผลไม้ ได้แก่ กลั้วยน้ำว่าสุก มะละกอสุก ส้มเขียวหวาน ฝรั่งสุก มะม่วงสุก พุทราสุก พืชผัก ได้แก่ ลูกตำลึง มะเขือเทศ แตงกวา พริกชี้หนูแดง บวบ หนอนและแมลง ได้แก่ หนอนนก ไข่มดแดง ปลวก จิ้งหรีด ตั๊กแตน แมลงเม่า เป็นอาหารโปรตีน

กลั้วยหิน

มะละกอ

ลูกตำลึง

หนอนนก

ส่วนอาหารสำเร็จรูปก็จะมีขายทั่วไปในร้านค้าต่างๆ มีหลายชนิดให้เลือกซื้อ เหมาะแก่ นกกรงหัวจุก
ทุกแบบ อาหารสำเร็จเป็นอาหารเม็ด ราคาเริ่มต้นที่ถุงละ 25 บาท

การแข่งขันนก

ของรางวัลในการแข่งขัน ขึ้นอยู่กับจำนวนนกที่เข้าแข่งขันว่ามากน้อยแค่ไหนก็就会有กำหนดราคา
การซื้อบัตรเข้าร่วม และมีการกำหนดรางวัล

เช่น รางวัลที่ 1 วัว 1 ตัว

รางวัลที่ 2 จักรยาน

รางวัลที่ 3 เงินสด ตั้งแต่ 200-1000 บาท เป็นต้น

และถ้าเป็นงานการกุศล เช่น งานวัด งานมัสยิด ของรางวัลก็จะมาจากผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ อาจจะเป็น ตู้เย็น
พัดลม หม้อหุงข้าว จักรยาน และอื่นๆ และรายได้ส่วนหนึ่งจากแข่งขันก็จะให้งานการกุศลด้วย

กติกาการแข่งขัน มี 2 กติกา

1. กติกา 4 ยก 8 ดอก

โดย 1 ยก = 25 วินาที

1 ดอก หมายถึง เสียงที่นกร้องหรือเปล่งออกมา 1 ครั้ง

2. กติกา ยกละ 2 ดอก ใช้เวลา 45 วินาที

2. ผลจากการศึกษาวิจัยภาคสนาม

โดยการใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นผลการศึกษาวิจัยได้ข้อสรุปดังนี้

1. แหล่งเพาะพันธุ์นก ในพื้นที่ หมู่ที่ 3,5 และ 6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอองครักษ์ จังหวัดพิจิตร

มี 3 แหล่ง คือ

1. นายเร็น พรหมปลัด บ้านเลขที่ 100 หมู่ที่ 5
2. นางวรัญญา ทูเหมียน บ้านเลขที่ 122 หมู่ที่ 5
3. นายเดิน ไหมหมาด บ้านเลขที่ 134 หมู่ที่ 5

2. การทำกรงนก

ผู้ประกอบการการทำกรงนก มี 3 แหล่ง คือ

1. นายสื้อเหละ เส็มหยัง
2. นายชัยยิด เส็มหยัง
3. นายหมัด ไกลเทพ

3. ข้อมูลการเลี้ยงหนอนนก ในพื้นที่ หมู่ที่ 3,5 และ 6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอองครักษ์ จังหวัดพิจิตร

หนอนนกที่เพาะขายในชุมชนราคาตกอยู่ที่โลกรัมละ 300 บาท หรือกรัมละ 10 บาท มี 2 แหล่ง คือ

1. นายอาหัด หนูหนูด
2. นายสื้อเหละ เส็มหยัง

4. การแข่งขันในชุมชน

ภายในชุมชน มีสถานที่แข่งขันนก มี 3 สนาม คือ หมู่ที่ 5 มี 2 สนาม หมู่ที่ 6 มี 1 สนาม

การแข่งขัน จะทำการแข่งขันสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยนกกองหัวจุกเกี่ยวกับเศรษฐกิจของชุมชนหมู่ที่ 3, 5 และ 6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอองครักษ์ จังหวัดพิจิตร โดยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง 2 แหล่ง สามารถสรุปและวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยได้ 3 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ประเด็น

การเลี้ยงนกกองหัวจุกมีผลกระทบต่ออาชีพหลักของคนในชุมชนหรือไม่

การเลี้ยงนกกองหัวจุกเป็นกิจกรรมยามว่างหลังจากการทำอาชีพหลัก เพราะคนในชุมชนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม (สวนยางพารา) ส่วนการเลี้ยงนกนั้นเป็นอาชีพเสริมที่ยังสร้างรายได้ให้คนในชุมชน และการเลี้ยงนกกองหัวจุกบุคคลที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะเลี้ยงด้วยความชอบและด้วยใจรัก และชอบในเสน่ห์ของนกกองหัวจุก จึงไม่ส่งผลกระทบต่ออาชีพหลักของคนในชุมชน

ประเด็นที่ 2 ประเด็น

การเลี้ยงนกกองหัวจุกส่งเสริมเศรษฐกิจด้านใดบ้าง

การเลี้ยงนกกองหัวจุก ส่งเสริมเศรษฐกิจในด้านอาชีพ กล่าวได้คือสามารถทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือไปจากอาชีพหลัก (ยางพารา)

1. การทำกรงนก
2. การขายหนอนนก
3. การเพาะพันธุ์หนอนนก
4. การผสมพันธุ์นกขาย
5. พืชผลด้านเกษตร มีการเพาะปลูกกล้วย มะละกอ เพิ่มขึ้น ทำให้พืชผลทางการเกษตรมีราคาดีขึ้นจากราคาปกติ

ประเด็นที่ 3 ประเด็น

เศรษฐกิจนกรงหัวจุกให้อะไรแก่ชุมชนบ้าง

นกรงหัวจุกเป็นเศรษฐกิจของชุมชนอีกอย่างหนึ่ง ที่สามารถสร้างรายได้สร้างอาชีพให้คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่ ให้ดีขึ้น นกรงหัวจุก ทำให้คนในชุมชนได้กระชับความสัมพันธ์ และเป็นการแลกเปลี่ยนประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละถิ่น เป็นการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อว่าถ้าเศรษฐกิจในชุมชนดี ก็จะส่งผลทำให้เศรษฐกิจในสังคมดียิ่งขึ้นเช่นกัน

ปัญหาและอุปสรรค

ช่วงที่ทำวิจัยเริ่มทำโครงการเป็นช่วงที่เป็นขาลงของการนิยมเลี้ยงนก จากการออกเก็บข้อมูลสังเกตพบว่ามีจำนวนนกที่เลี้ยงและครวเรือนที่เลี้ยงน้อยลงมากและมีการจัดการแข่งขันน้อยลงด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. นกรงหัวจุกเป็นสัตว์สงวน ในการเลี้ยงนกรงหัวจุกนั้นจะต้องไม่ได้ไปนำมาจากพื้นที่สงวน มิฉะนั้นผิดกฎหมาย แต่ในชุมชนนั้นได้ไปซื้อพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ในตลาดซึ่งเกิดจากการเพาะพันธุ์ขายและมีการขึ้นทะเบียนนกไม่ผิดกฎหมาย และประกอบกับในชุมชนพันธุ์ท้องถิ่นได้หายสาบสูญหรือสูญพันธุ์ไปแล้วก็เป็นได้
2. การเลี้ยงนกรงหัวจุกนั้นต้องมีความรักนกจริงๆ และจะมีการรวมตัวของนักเลงนกตามสถานที่ต่างๆ ทำให้คนในชุมชนได้พบปะพูดคุย สร้างมิตรไมตรี เกิดความรักความสามัคคีกัน แต่ในทางกลับกันคนที่รักนกเกินไปเลี้ยงนกมาก เกินความสามารถในการเลี้ยงดูนก และไม่ทำงานอย่างอื่นละทิ้งงานประจำก็อาจจะส่งผลต่อครอบครัวได้
3. สำหรับความเชื่อในการเลี้ยงนกส่วนใหญ่ไม่มีอะไรมาก ชอบ และเสียงร้องไพเราะ ในการเลือกนำมาเลี้ยงก็จะสังเกตตัวนกที่แข็งแรง เสียงร้อง และการเคลื่อนไหว รูปร่างดี
4. ซื้อลูกนกเพื่อขุนไว้ทำนกแข่ง การซื้อจะไม่ค่อยพิถีพิถันสักเท่าไร มีวิธีการเลือกซื้อนก ดังนี้
นกจะต้องมีความสมบูรณ์ ตรงตามสายพันธุ์ มีรูปร่างสวยงาม ส่วนใหญ่จะคัดเอาตัวที่สมบูรณ์แข็งแรง

เอกสารอ้างอิง

1. ธนิต จันทร์แจ่มใส. นกกรงหัวจุก : การเลี้ยงอย่างมืออาชีพ, สำนักพิมพ์บ้านและสวน.
กันยายน 2544, 96 หน้า
2. เอกชัย พฤกษ์อำไพ. คู่มือนกกรงหัวจุก. สำนักพิมพ์ฐานเกษตรกรรม, มกราคม 2546, 164
หน้า
3. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทรายขาว.แผนพัฒนาสามปี(พ.ศ. 2551-2553). อำเภออง
หรา จังหวัดพัทลุง .
4. www.bannokkronghuajuck.com
5. www.noksiam.com